

ZSIDÓ ÚJSÁG

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA • MEGJELNIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10.
TELEFON: József 125-90.

Felölös szerkesztő és kiadótulajdonos:
GROSZBERG LIPÓT

ELŐFIZETESI DIJ: 1 EVRE K 240.000
" " 12 " K 120.000
" " 1/4 " K 60.000
Postachequekonto szám: 50.791.

Választott bíróság előtt a pápai rabbikérdés!

A vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak a múlt számunkban említett és alant szösz szerint közölt döntése a pápai rabbikérdésben új fordulatot jelent. A minisztérium teljesen elfogadta az Orthodox Központi Iroda felterjesztését, amely úgy vélte helyreállítani a feldúlt hitközségi béket, hogy a hitközség egy része által megválasztott Hoffmann Dávid adatai főbbit egy választott bíróság ítélete alá óhajtja bocsátani, vajjon méltó-e arra, hogy ő Pápa orthodox rabbija legyen?

Az Orthodox Központi Iroda felterjesztésének előzménye, hogy a pápai hitközség egy része már múlt év őszén megválasztotta Hoffmann Dávid adatai főbbit; a hitközségnek másik része tüntetőleg távol tartotta magát a választási aktustól. Tudni kell ezenkívül, hogy a pápai hitközségben már 50 év óta működik egy „rituális bizottság”, amelynek joga van vétót mondani minden oly hitközségi határozat ellen, amely a hitközség orthodox jellegét elhomályosítaná.

Hogy miért kellett a hitközség alapszabályába ilyen pontot bevenni, erről a *Zsidó Újság* már a múlt évben többször írt. A 70-es években t. i. a pápai neolog hitközség megszűnt, tagjai visszaléptek az orthodox hitközségbe és a dolgok új rendje megkívánta a rituális bizottság ily széles hatáskörrel való felruházását.

A rituális bizottság vétót mondott a megválasztott Hoffmann főbbit ellen, ami a kedélyeket újra forrongásba hozta. A béke helyreállítására leutaztak pár hónappal ezelőtt Frankl Adolf irodai elnök és Hartstein Lajos irodai alelnök és arra igyekeztek

rábírni a két pártot, hogy *דין הורה* elé vigyék ügyüket. A Hoffmann-párt ebbe nem akart belemenni, mert szerinte a megtörtént választás már befejezett tény erejével bír. Hogy a minisztérium a választást nem tartja ilyen döntő argumentumnak, bizonyítja a leirat, amely teljesen magáévá teszi a Központi Iroda javaslatát.

Óhajtandó, hogy a miniszteri döntés után a hitközségben diadalra jusson a fegyelem és az orthodox kötelességtudás, amely bizalommal aláveti magát a választott bíróság ítéletének, a melyet az orthodoxia megerősítésén kívül más szempont nem vezet. Így létesül majd az igazi hitközségi béke, amely R. Gamliel mondása szerint az igazság és a jog mellett az erkölcsi világ fenntartója.

Az ügyre vonatkozó miniszteri határozat, mely a valódi orthodoxia szempontjából nagyon örvendetes, a következőképpen szól:

A M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁS-
ÜGYI MINISZTERIUM

12.409-926. szám.
II. ü. o.

A magyarországi aut. orth. izraeliták
központi irodájának

BUDAPEST.

A pápai főbbi-választásra vonatkozó iratokat azzal küldöm vissza további eljárás végett, hogy mindenek előtt köszönetet mondva az Irodának az ügy rendezése körüli fáradozásáért — figyelemmel az Iroda folyó évi január 28-án 232. sz. alatt kelt előterjesztésére is a rituális bizottság hatásköre kérdésének kikapcsolásával a pápai izr. hitközség képviselő-testületének folyó évi január 10-én hozott határozata folytán is Hoffmann Dávid rabbi köteles magát egy az Iroda közbenjöttével alakítandó felekezeti választott bíróság döntésének alávetni arra nézve, nem méltatlan-e a pápai orthodox rabbi-állás

betöltésére? Amennyiben a döntés reá nézve kedvező, úgy Hoffmann Dávid állásába beiktatandó s rabbiteendőket végezhet — ellenkező esetben a választás semmis és érvénytelen és ott semmiféle rabbifunkciókat nem teljesíthet.

Egyébként megjegyzem, hogy miután nem anyakönyvezett rabbi, hanem csak rabbiválasztásról van szó, a közigazgatási hatóságoknak e választásnak érvényessége vagy érvénytelensége tekintetében ingerenciájuk nincsen s csupán a felekezeti béke megővése érdekében az Iroda előterjesztett kérelmére intézkedtem így.

Budapest, 1926. március 18.

Klebsberg.

A magyar orthodoxia és Erec-Jiszroél.

Az egész világon, orthodox körökben is folyton erősödik az a törekvés, hogy Palesztina érdekében gyakorlati munka végeztessék. Orth. részről természetesen és kizárólag oly alapon, hogy a legszigorubb vallási követelmények minden tekintetben biztosítva legyenek. A világ vallásos zsidósága közül csak a magyar orthodoxia képezi azt a — nem éppen dicső — kivételt, hogy a Szentföld gyarmatosításában egyáltalán nem vesz részt. Hogy ezen sajnálatos helyzet megszüntetésére az első kísérlet megtörténjék, obudai Freudiger Ábrahám, a budapesti orth. hitközség elnöke cholhamoed utolsó napjára a hitközség képviselő-testületén kívül számos más előkelő tagot is tanácskozársra hívott egybe. A konferencián a rabbiság és Frankl Adolf, az Országos Központi Iroda elnöke is részt vett. Elnök bevezető szavaiban leszögezi, hogy a megindítandó gyakorlati munka, nem

Teljesen elkülönített osztály

Szigoruan כשר של פסח összes fűszerárak, különféle borok, szilvórium, borecet, ételolaj, kókuszvaj, valamint orth hitközségünk általi מצות és macseszliszt hitközségi árban kapható. — Megrendeléseket házhöz szállítok. — Vidéki rendelések postán eszközöltnék.

Steinmetz Manó Budapest, Klauzál-u. 20

Tisztelettel értesítjük vevőinket, hogy megkezdttük a pesti orth. rabbinátus hechsereivel ellátott שר פסח KOKUSZ - SZAPPAN gyártását. Kérjük szives megrendeléseiket mielőbb hozzánk juttatni. Tisztelettel Hungária vegyészeti gyár, Budapest IX. ker., Páva-ucca. 7.

Orth. כשר של פסח Szalámi - különleges-séget és kolbász-árut gyárt ez idén is Rebenwurzel Salamon és Izidor Budapest, Laudon ucca 3/b.

Butorolcsóság Egyszerű és műbutorokban hálók, ebédlők, szalóngarnitúrák, matracok, sezlónok, konyhaberendezés. RÉSZLERE IS! Klein D. Kisdiófa-u. 16.

Orth. כשר Orth. כשר VELENCE - LIDO Kirschbaum-Penzió :: Villa-Margherita :: szép fekvés. — Modern berendezés. — vizsgálatással és központi fűtéssel ellátva. — Közvetlen gondola-bejárat a házhöz. — Magyar és bécsi konyha. Felvilágosítással szolgál: tisztelendő WAHNSBERGER D. rabbi az orth. hitközség néi FIUME.

Sikövek מצבות Adler J. sirkóráktárában Budapest, VII., Károly-körút 7 Szombat és ünnepnap zárva. Rottenberg A. dobzyára. Budapest, VII., Akácfa-u. 45.

Rézagy 1,200.000 K Összeeszköz 280.000 " Sodronyágybetét 220.000 " Gyermekekágyak, vásbutorok, mosdók, afrikamatracok olesón Somogyi és társa Budapest, VII., Holló-ucca 1. sz. Javításokat vállalunk. Szombat és ünnepnap zárva.

Magyar Királyi Osztálysorsjáték 72.000 sorsjegy 36.000 nyeremény Minden második sorsjegy nyer! Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 5.000.000.000 azaz ötmillárd kor. készpénz jutalom és nyeremények:

3.000 millió	2.000 millió
500 "	400 "
200 "	150 "

1.000 millió
250 "
100 "

stb. korona, összesen több mint 55 millárd korona, mely összeget készpénzben fizetik ki. Huzás már április 15-én kezdődik. Az I. osztályú sorsjegyek hivatalos árai:

Nyolcad 25 000 korona	Negyed 50 000 korond	Fél 100 000 korona
-----------------------	----------------------	--------------------

Egésze 200 000 korona Sorajjegyek az összes árusítónál.

Evőeszközök, disztárgyak, gyertyatartók, Menorék כלי קודש כלל dus választékban gyári árban kaphatók. SCHLEIFER EZÜSTÁRU GYÁR II., KAZINCZY UCCA 14. TELEFON: JÓZSEF 135-28.

Apróhirdetés.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri beiktatása 1600, vastagon szedett betűkből 3200 korona. Állástkeresőknek 1000. Apróhirdetések felvétele: VII., Sip-utca 10. Jelí-gés levelek kettős borítékban ugyanoda intézendők. Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

ÜGYNÖK szorgalmas, keres vallásos zsidó női, üzlettel, lakással, foglalkozással, 40-55 év körül. Cim vidékinek. Szerecsen u. 11. l. 18. Friedmann urnál.

FELTÜNŐ szép, orth. nevelésű hugomat férjhez adnám intelligens szigoruan vallásos emberhez, kinek megfelelő existenciája van. Bővebbet levelileg. Ajánlatok kettős borítékban „Mazel” jelígere a kiadóba küldendők.

NŐSÜLNE önálló 28 éves, vallásos kereskedő, megfelelő hozománnyal. „Jövő” jelígere a Zsidó Újság kiadóhivatalba.

HÁZASSÁGOT közvetít, a legelőkelőbb orth. zsidó családoknál bevezetve, előnyös feltételek mellett. Benedikt Jenő. Székesfehérvár.

Állást keres.

KÖNYVELÉSHEZ értő, borszakmában jártas fiatalember vállalna mindenféle szakmában irodai, vagy hasonló munkát. Ajánlatok „Szombatot tartó” jelígere a kiadóba kéretnek.

MELAMED 26 éves, nős, állást keres legmagasabb osztályú gyermekek sikeres oktatására. Ajánlatokat „Melamed” jelíge alatt a kiadóhivatal továbbít.

HOSSZU gyakorlattal intelligens, fiatal urinő, ki gyors-, gépirás és könyvelésben jártas, bármily irodai alkalmazást vállal. Leveleket „Gyakorlott” jelígere a kiadóba kér.

ELSŐRENDÜ fehérenemű varrónő munkát vállal. — Tanít fehérenemű szabást, varrást hozott anyagból. — Jósika-u. 10. IV. 38.

25 ÉVES középiskolát végzett talmudista, termény-, bőr-, faszakmában állást keres. Dunántuliak előnyben. Ajánlatok „Neomon” jelígere a kiadóba kéretnek.

Különféle.

ORTH. CSALÁDNÁL fiatal fiu vagy leány lakást kaphat olcsó áron. Esetleg kosztot is. Moszkovitz Jakabné VII. Jósika-u. 10. IV. 38.

ÖZVEGY uriaszony elvállal 3-4 fiatal-embert kvártélyra, esetleg kosztra is. Schwarzczné, Hajós-ucca 26.

ORTH. vidéki uri családhoz kerestetik egy megbízható perfekt zsidó szakácsné. Ajánlatok, fizetési igényei megjelölésével „Megbízható” jelígere a kiadóhivatal címére küldendők.

lehet majd káros hatással a pelesztinai „Kolel“-ra, mert annak támogatását minden híhű magyar zsidó erkölcsi kötelességének tartja. Az egybegyűltek majdnem kivétel nélkül lelkesedéssel üdvözölték a szóban levő törekvést és azon reménynek adtak kifejezést, hogy Budapest példáját majdan a vidék is követni fogja. De a vitában oly vélemény is hangzott el, hogy az említett gyarmatosítás vallási szempontból aggályos, a többek között azért is, mert manapság alig tarthatók be azon szabályok, melyeket a Tóra Erec-Jiszról szent földjének megművelésénél szigorúan megkíván. Ezen — különben is világhírű gaonok által rég megcáfolt — vélemény nyilvánítása hosszú vitát provokált, mely azon határozattal végződött, hogy ezen kérdést a rövid időn belül üléselő Orth. Központi Bizottság Rabbitanácsának döntése alá bocsátják. Egyszersmind megválasztottak egy 6 tagú előkészítő bizottságot.

A SZINÁJ FELÉ.

A Tóra alapelveiről.
Irta: Halász Fülöp.

Mikor tavasszal látom, mint feszíti meg minden erejét az a szerény kis ibolyaszál, hogy kibujhasson a földtakaró alól, bánatosan elmerengve mondom magamnak: לכל תכלה ראיתי „Minden törekvésnél előre látom az ő végét“. Hiábavaló a te küzdésed, szerény kis ibolyaszál! Hiszen csak fölötté rövid leszen a te életed. S hogyha viruló rózsát pillantok meg, melyen szinompás virágkelyhek sokasága áraszt edes, mámorító illatot, kedélyemre sötét árnyak vetődnek és elborongva gondolom magamban, hogy előbb-utóbb el fog apadni ez az edes illatforrás. Ha eget érő hatalmas cédrusfát pillantok meg, akkor is felvetődnek bensemben a gondolat, hogy a Libanonnak ezt az óriását is meg fogja örölni a hatalmas zsarnok: az idő vasfoga. S ha látom, milyen rajongó szeretettel szoritja keblére fiatal magzatját a szerető édesanya, mint becézgeti lelkétől lelkedzett kis cse-

csemőjét, akkor is komor sejtelem üti meg haragosan, acélos ujjakkal, szívem érzelmeinek zengő hárfáját. Oh, hiába virrasztasz gyermeked álma fölött, te édesanya, „minden törekvésnek előrelátott vége“ is ott settenkedik már a féltő szeretettel őrzött bölcső mellett. S ott leselkednek a még csak imént megszületett új élet legelső reggeli nap sugarai mögött az egykoron beköszöntő sötét éjszakának halálos árnyai. S ha csodálatos műremeket pillantok meg, akkor is észreveszem lelki-szemeimmel a „minden törekvésnek előrelátott végét“, a sötét enyészetnek fekete szárnyu angyalát, a lefelé fordított fátyka a kezében. Enyészet — ez vár minden földi életre. Enyészet — ez a jutalma minden erő-kifejtésnek, életmegnyilvánulásnak itt e földi téreken! לכל תכלה ראיתי קין „Már a törekvés kifejtésének legelején is előrelátható az el nem maradó vég. Élet és halál ikertestvérek. Már az élet csirájában benne van az elmúlás törvénye. יום המות מיום הולדו.

De רחבה מצותך מאד „parancsolatod I-ten, fölötté terjedelmes!“ Egy van, amin megtörik az enyészet végzetes hatalma, ami megrendíthetetlen sziklaként áll meg az idők árjának forgatagos zuhatagában, mivelhogy örökös élet varázsa van elrejtve benne. Egy van, mely ott lebeg kiterjesztett sasszárnyakkal a multak vízei fölött, de a jelenben is itt van. Mely odafüzi rozsdától meg nem támadható aranykapcsaival a mult napjait a jelenhez és a jelen napjait a rég letűnt szent hajdanhoz. Mely az idők folyásának szeszélyes hullámjatekával dacoló sziklaszilárd alapot nyújt a változatos fordulatokban bővelkedő emberi életkifejtésnek. Mely közös vonást, közös célkitűzést és benső eszményies tartalmat viszen bele a változatosságban duskálkodó emberi létevénykedések megnyilvánulásába, de emellett mégsem öltözteti azt az unalmat ébresztő egyformajóság szürke ruházatába, hanem megtűr szeretettel minden egyéni létét és ténykedést az ő jogosult sajátos színárnyalatában. A מצוה, a Tórában testet öltött isteni Akarat az a megvihatlan ércfal, amelyen meg-

törik a tovaömpölygő idők minden ádáz ostroma.

Zarándok-uton vagyunk. זרנדוק-ותנו-ig tart ez a zarándok-utunk A Szináj felé a Szinájhoz viszen utunk. Miként évezredekkel ezelőtt a szent hajdanban, ugy a jelenben is ezen időtájt, a ספירה napjaiban, lélekben a Szináj felé, a Szinájhoz zarándokolunk. Hogy a ספירה napjainak befejeztével, וספירה-kor lélekben újra elfogadjuk a Tórát I-ten jobbából. A Tórát, mely a változatlanságnak, az öröknek elemét plántálja belé az ember mulandó életnapjaiba. Mely az örökkévalóság révében engedi horgonyt vetni az emberi élet megnyilvánulásait.

היום הזה ראיתי כי דבר אלקים את האדם והי „Ezen a napon láttuk, hogy I-ten beszél az emberrel és ő él! — A Szináj felé zarándokolunk: az élet forrásához. רחבה מצותך מאד. Évszázadok, évezredek merültek el már az idők tengerében azóta, hogy őseink az egyiptomi kivonulás után a Szinájhoz vándoroltak, de az i-teni Törvény még ma is teljes fenségében virul mi előttünk. S mi, Izrael népe tudatában vagyunk annak, hogy ez a Tóra a mi életfentartó erőnk! Azért túrtunk évezredekken át annyi üldöztetést és megaláztatást, annyi kinszenvedést és vértanuságot a Tóráért, mert tudtuk, hogy a Tórával állunk és bukunk. הרי. Hogy a Tórával karjainkban aratunk diadalt száz halál fölött is. היות ממלאך המות.

Egyik pozsonyi tanító magyarázatot irt a tiso-beovi gyászadalokhoz (הינות) és elvitte művecskéjét a Kszáv Szofernek azzal a kérelemmel, mondana róla rövid véleményt. Pár nap mulva újból eljött a tanító és a következő rövid, de egyúttal szellemesen lesújtó véleményt találta könyvecskéje végén; — Ön magyarázatot kért a קניות-hoz, nekem קניות-t kellene írnom az ön magyarázataira.

Az elsőrenü tanerőkkel rendelkező Györi Talmudthóránál, ingyenes kosztinapok megszerezhetése mellett, tandíjfizetés kötelezettséggel, tanulók felvétetnek. Jelentkezések Steiner elnöknél.

Érdemes jesivában tanulni.

A németországi orthodoxia megújodásra való törekvése a legutóbbi években fokozott lendülettel a tóratanulás és a jesivalátogatás felé központosul. A mai gazdasági viszonyok mellett, amidőn mindenkinek minél előbb pályát kell választani és a nagy kenyérharcban minél több szakismeretet kell elsajátítania, nem csekély áldozatot jelent az ifjúkor éveit egy oly studiumnak szentelni, amilyen a talmudtanulás, amelynek anyagi ellenértéke vajmi kevés. A német orthodoxia vezetőköréi számolva ezzel, propagálják a jesiván való tartózkodást mint kifogyhatatlan, az egész életre szóló erkölcsi tőkét, amelynek kamatai az ideális életfelfogás és az igazi életöröm. Németországban azonkívül társadalmilag is emelni akarják a tóratanulás értékét. A tóratudós, a ben-tajre tiszteletét igyekeznek általánossá tenni. Az meg történeti tény, hogy ahol a talmud-chochem-ot, a tóratanult embert tisztelik, társadalmilag értékes embernek tartják, ott fellendül a tóratanulás is. Példa erre Lengyelország, ahol a XVI. századtól kezdve a lámnden volt minden zsidónak ideálja és támadtak is oly szellemi óriások, mint a רמב"ם, מהרש"א, a ש"ך stb.

Nem mellőzendő szempont a mai kor felfogása szempontjából az sem, hogy az általános intelligenciának, a logikus gondolkodás elsajátításának klasszikus iskolája a jesiva és nagyszerű eszköze a tóratanulás. Ugyis általános a panasz a mai iskolák ellen, hogy ismereteket közölnek, de gondolkodni nem tanítanak.

Mindezeket az argumentumokat a németországi propaganda állandóan használja, hogy Németországra megvalósítsa a régi mondást מהרה מהרה על אנשיה שלה „a tóra visszatér régi székhelyére“, mert Németországban nyolcszáz éven át Rabbenu Gerson-tól Rabbi Akivo Eigerig mindig kiváló jesivák virágoztak.

A zsidó reneszánsz egyik meg-

nyilatkozásaként a német orth. lapokban a következő felhívás jelent meg: **El, a jesivába!**

A „Keren-Hatorah“ németországi országos direktoriuma arra emlékeztet, hogy a jesivák új szemesztere (zmán) mindjárt peszach után kezdődik, tehát ideje, hogy az érdekelteket és fiatalembereket erre figyelmeztesse.

— Nemcsak szent kötelessége a szülőknek, — mondja az emlékeztető, — hanem kimondhatatlan nagy szerencsájük is, ha fiaik בני תורה-va nőnek fel. A zsidó fiatal-embernek nemcsak fontos élet-hivatása, de mélyeséges és tiszta életöröme is, hogy ben tajre legyen és hogy az ehhez szükséges jellembeli és szellemi tulajdonságokat a jesiván megszerezze; mellesleg megjegyezve, még gazdasági szempontból is gyümölcsöző tőke a jesiván eltöltött idő, mert bármely világi hivatásra is iskolázza az elmét. Szülők, határozatok, ifjak, ne habozzatok, el a jesivába!

Széder-estély és ünnepi temetés.

A mindennapi bajokat felejtő ünnepek után ismét belesodródunk az idegsorvasztó egyformaságába. A hagyomány az ünnep után még egy „iszrú chag“ napot rendelt, hogy lelkünkre kösse bucsuzóul és erősítőül a jomtov tanításait. És a peszach-ünnepet is csak akkor ültük meg a maga valójában, ha szívünkre irtuk és az életbe átvisszük azt az eszméjét, hogy igazi szabadság csak a Tóra törvényei alapján és a szociális igazság útján lehetséges.

Ilyen szempontból peszach után is a מרוך, a keserűség hangulata vesz erőt az objektív zsidó szemlélet, ha arra a furcsaságra gondol, amely a neolog hitközség által rendezett disz-széder-estély rendezéséhez fűződik. Összegyűltek a nobilitások 100 ezer koronás menühöz kötelező estélyi ruhában, az urak frakkban, a nők bál, dekoltált öltözetben. Az előimádkozó haggada-mondása közben, a szupé előtt, kigyuladt a magnéziumi láng, s szépen lefényképeztették magukat, aztán pedig gyűjtötték a külföldi egyetemi diákoknak. Azért nem szabad ezt szótlanul hagynunk, mert a hitközség hivatalosan konzervatív hurokat pengét és a vidéki neologia előtt pedig már majdnem orthodox számba megy. Ahol a zsidó צניעות szemérmesség törvényeit úgy megfigalják, ahol ünnepen pénzt gyűjtenek és lefény-

képezetik magukat, ahol a széderből egy kaszinói estélyt csinálnak, ott igazán stilszerűtlen, sőt orthodox szempontból veszelés az étel orth. koser volta. A széder elsősorban a család ünnepe. És ha a jelenlevőkön megvalósulna a biblia szó s gyermekeik másnap megkérdezték volna: „mi az, mi volt tegnap este“, — mit felelhettek volna? Széder kell rendezni az inségesek számára, nem pedig a notabilitások részére, az igazi zsidó széderhez nem kell névre szóló meghívó a menü árának megjelölésével, mert a haggada elején már századok óta olvasható יהי יואכל כל דבסין יתי יואכל „aki éhes jöjjön és egyék“. A széder alapja — mint a peszaché — a tórai parancs és a szociális igazság.

Hogy a peszach e tanulsága nem ment még át némely zsidó intézmény vezetőségébe, mutatja az elsőnap széder mellett a hetedik napon végement temetés. Peszach hetedik napján eltemettek egy gazdag nagykereskedőt, akinek családtagjai nagyrészt kitértek, kivonult a temetőbe a kórus, kivonult a rabbi. S mindezt azért, mert a család jól megfizette és a neolog hitközség a neolog chevra-val együtt természetesen a sokszor hangoztatott „Sulchan Aruch alapján“, a nyolcadik nap helyébe a hetedik napot tette meg helyébe a „gólusz“ pót-napjának, amikor a tórai törvény és a szociális igazság góluszban van, mert hisz egész biztos, hogy szegény ember kedvéért nem szegtek volna meg a törvényt. Hogy az orthodox vallásosság és szervezet erősítése milyen fontos Magyarországon, erre kiáltó bizonyíték a neolog ünnepi lakoma és a peszachi temetés.

כשר àrut

ismét készít ez évben az ismert kitudó minőségben, szigorúan rituális előírás szerint

Schreiber Simon

egri főrabbi főtisztelendő ur felügyelete alatt

**FRANCK
HENRIK
FIAI**

R. T.

Levelezési cím:

**BUDAPEST, VI.,
Nagy János-utca 1.**

TELEFON: 169-19.
FŐPOSTAFIÓK: 216.

A szlovenszkói orth. rabbigyűlés határozatai.

Lapunk hasábjain már kétszer is behatóan foglalkoztunk a szlovenszkói orthodox rabbiknak Poprádon tartott országos gyűléséről, mely nemcsak azért nevezetes, mert időbelileg gyorsan követte a kassai, tisztán laikusok által összehívott és a cionizmus ellen való védekezés programjával megtartott országos gyűlést, hanem nevezetes leginkább azért, mert Szlovenszko rabbijainak összessége a maga tekintélyének súlyával, miként az másként nem is volt várható, szankcionálta a kassai, lapunkban annak idején szószertint közölt rezolúciót.

A poprádi rabbigyűlés a következő két nagyjelentőségű határozatot mondta ki, melyeknek szószertint szövege így hangzik:

1. számú határozat.

Orthodoxia és cionizmus.

A szlovenszkói orth. rabbiknak Poprádon, 5686. ádár hó 22-én ülésezett gyűlése — mely az országos szervezeti szabályzat 58—62. §§-ai alapján a hitfelekezet vallási ügyeinek eldöntésére hivatott — megállapítja, hogy a rabbinikus tekintélyek által a cionizmus és ennek mizrachista frakciója ellen 5664-ben kiadott kiáltványa változatlanul teljes érvényben van.

A fejlődés, melyen a cionizmus azóta keresztülment és az agitáció, melyet követői a propaganda minden eszközével a magán-, a hitközségi és a társas-élet minden terén kifejtenek, különösen azonban a cionista ideológiának oly szellemi és kulturális mozgalommá való kiszélesítése, mely a zsidóság szekularizációját (világiasítását) és a zsidóságnak történelmi és vallási jellegétől való kivételét célozza: a cionizmus és annak frakcióit a zsidóság és ennek vallási intézményei ellen való nagy veszélyé minősítik és őseink hagyományos hitétől való elszakadás törekvésévé bélyegzik.

A rabbigyűlés elhatározza, hogy az 5664. évi korábbi kiáltványt új-

ból közlése és nyomtatékosan szigorítja.

Megállapítatik, hogy a cionisták és a mizrachisták, valamint mindazok, akik a cionizmust és annak intézményeit, törekvéseit valamely módon támogatják vagy előmozdítják, ellenkezésben vannak a történelmi zsidósággal és annak alapjával, aminek következtében nem lehetnek orthodox zsidók. Alkalmasságukhoz kell nyulni, hogy ennek a megállapításnak igazsága valamennyi zsidó tudatává váljék.

2. számú határozat.

Az orthodox zsidó hitközség.

Elhatározza továbbá az orthodox rabbik országos gyűlése, hogy az ország orth. zsidó lakosságát figyelemmé teszi a hitközségek vallásos jellegének fenntartása és biztosítása kényszerítő szükségességére és hogy felhatalmazza az országos szervezetet illetékes tényezőit, miszerint minden törekvés ellen, mely a hitközség eme jellegének gyengítését célozza a hitközségek törvényes és szabályzati védelme érdekében az alkalmas lépéseket tegyegye.

Ebben a tekintetben a következők szolgáljanak irányadóul:

1. Az orth. zsidó hitközség autonóm testület kizárólagos hagyomány-szerű vallási jelleggel és oly feladatkörrel, mely a vallástörvény előírásain alapszik. A hitközség kötelessége, hogy mindazokat az intézményeket felállítsa, fenntartsa, fejlessze és kezelje, melyek tagjai vallási kötelességeinek teljesítésére szolgálnak és amelyek a szabályzat értelmében a Sulchán Áruh előírásai szerint berendezvél.

2. Minden törekvés, mely alkalmasnak látszik, hogy a hitközség vallásos jellegét gyengítse, vagy amely megnyilvánulásában oly vállalatokat mozdít elő, melyek a hitközségek feladatkörét tullepik, a hitközség keretéből minden körülmények közt kizárandó.

3. A cionizmus ideológiája és a zsidó-nemzeti törekvéseknek a hitközségek

világiasítása céljából való gyakorlati megnyilvánulása a zsidó hitközségek vallási jellegének veszélyeztetését képezi. Gondoskodni kell róla, hogy az orth. hitközségek kebelében és az általuk létesített, fenntartott, fejlesztett vagy kezelt intézményekben a cionizmus és annak intézményei, valamint a zsidó-nemzeti törekvések semmilyen működési teret találjanak, vagy valamelyes előmozdításban részesüljenek.

A rabbigyűlés felhatalmazza az orth. országos szervezetet illetékes tényezőit, hogy a rabbigyűlés határozatait és azoknak konzekvenciáit a hitközségi életben gyakorlatilag végrehajtsák.

HIREK.

(Lapunk mai száma) a lefolyt peszach ünnep következtében a rendesnél csak rövidebb terjedelemben jelenhet meg.

(A beizi rebbe egészségi állapota.) A világhírű belzi rebbe közvetlen peszach előtt életveszélyesen megbetegedett. Annnyira aggodtak életéért, hogy Berlinből repülőgépen hozattak hozzá egy kiváló orvos-professzort. Mint örömmel értesülünk, a rebbe egészségi állapotában, hála I-tennek, öröndetes javulás állt be és már veszélyen kívül van.

(Sir Ronald Storrs egy jeruzsálemi rabbi szederénél.) Mint nekünk Jeruzsálemből jelentik, sir Ronald Storrs, a palesztinai déli kerület kormányzója, első szedereste vendége volt rabbi Meir Jakobnak, Jeruzsálem egyik főabbijának. Az illusztris vendég nagy érdeklődéssel volt a szeder szertartása iránt.

(Briand és a cionizmus.) A Párisban székelő „France-Palestine” társaság a közelmúlt napokban ülést tartott. Godard, a társaság elnöke, felolvasata Briand miniszterelnök levelét, melyben ez hangsúlyozza, hogy a francia kormány ellene van a palesztinai zsidó államnak, de rokonszenvez egy zsidó nemzeti otthon létesítésével. Föltéve, hogy az ország lakosságának túlnyomó többségét tevő arabok jogai semmiféle csorbát ne szenvedjenek.

Tisztelt olvasóinkhoz!

Azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetésük április 1-én lejárt, ugy-szintén mindazon tisztelt olvasóinkat kik az előfizetéssel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük, hogy a hátralékos előfizetést postafordultával hozzánk beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

(Ráchel sirjának megszenteltelenítése.) Mint jeruzsálemi tudósítónk jelenti, Ráchel ősanyánk sirja, mely Bethlehem közelében a Jeruzsálemből Hebronba vezető út mellett van és mely zarándokhely a hívőknek, a közelmúlt napokban gyálázatos módon megszentelteltetett. Tolvajok hatoltak be a sírboltba és az ott felaggatott drága himzésű függönyök közül többet elloptak, néhányat pedig szétéptek. A gyálázatos tett egész Palesztinában óriási felháborodást keltett.

(Az elhunyt szigeti főrabbi özvegyének halála.) Máramaros-szigetről kapjuk a következő gyász-hírt: Csak két hónappal ezelőtt temették el az oly korán elhalt itteni főabbit és máris újabb halál eset döntötte gyászba néhai főabbink családját. Az özvegy rabbinét ugyanis, ki már régebben gyomor-bajban szenvedett, férje halála annyira megviselte, hogy azóta állapota egyre súlyosbodott. A peszach előtti héten a gyomor- és epe-bántalmakhoz tüdőgyulladás járult, mely utóbbi tüdő-üszkösödésbe ment át, és szombaton kilehelte tiszta lelkét. Vasárnap temették óriási részvét mellett, de csak két veje és 15 éves fia, az atyja halála után nyomban megválasztott főrabbi mondott gyászbeszédet. Ez utóbbi beszéde különösen megható volt; kérte elhunyt anyját, imádkozzék érte I-tenhez, adna neki erőt, hogy árván maradt őt testvérét felnevelhesse. Az elhunyt rebbecen, ki még csak 45 éves volt, az uflehértói főabbinak, R. Halberstamm leánya és ennek révén a híres nagyszandeci rebbenek unokája volt. תנצ"ה.

(Az amerikai kongresszus és a kösértörvény.) Közöltük már, hogy Dickstein, az amerikai kongresszus tagja, törvényjavaslatot terjesztett be, mely szerint mindazok, akik cégabláikon a כשר jelzést használják, büntetés terhe alatt arra köteleztesse-nek, hogy tényleg csakis szigorúan rituális élelmiszereket áruljanak. Az illetékes bizottság eleinte arra az állappontra helyezkedett, hogy a törvényjavaslatot nem terjeszti a kongresszus elé, most azonban a Kolumbia-kerület vette a kezébe az ügyet és vállalkozott rá, hogy a javaslatot a kongresszus elé terjeszti. A közhangulat

szert a kongresszus el fogja fogadni a kösértörvényt.

(Dr. Cohn baseli rabbi meghalt.) A baseli zsidó hitközségnek, megalapítása óta, első rabbija, dr. Cohn A., aki a múlt esztendőben ment 40 évi szolgálat után nyugalomba, néhány nappal ezelőtt meghalt. Dr. Cohn 24 éves korában az akkor megalakult, még alig 150 tagot számláló baseli hitközség rabbija lett, ahol 40 évi áldásos működése alatt több óra-intézményt és jótékony-sági együletet alapított. Rabbisága alatt a baseli hitközség szép virágzásnak indult, amennyiben taval, mikor dr. Cohn nyugalomba vonult, 50 család tartozott a hitközségbe. A cionizmus ellen küzdött és voltaképen ő volt az első egyike, akik az Agudasz Jiszroel mozgalmát megindították. Hitközségében minden neolog törekvést leküzdött, ő csak igazi, a hagyományokhoz ragaszkodó hitközséget akart és tényleg ilyenek tartotta meg Baselt. תנצ"ה.

(Rothschild Edmond báró a „Tchijász hoorec” diszelnöke.) Párisból jelentik, hogy francia zsidók

ott „Tchijász hoorec” (az ország feltámasztása) címmel egyesületet alapítottak, melynek célja: a részvétel Palesztina felépítésében. Az új egyesület diszelnökei lettek: báró Rothschild Edmond és Levi Izrael grand rabbi, alelnökei lettek: Fleg Edmond és Wormser Gaston. Az egyesület a lefolyt peszach-ünnepen Franciaország valamennyi zsidó templomában felolvastatta felhívását az egyesület munkájában való részvételre vonatkozólag.

(Leventegyakorlatozás szombaton.) Lapunk legutóbbi számában ezzel a címmel közölt cikkünkre Fischer Fülöp sárospataki főrabbi ur közli velünk, hogy a néhai berlini híres tudós, Hoffmann Dávidnak nemrég megjelent könyvében כשר ועל כן אין להתיר למי שחיה אורח חיים אחר של שאול על מורנען ez a kérdést még pedig az 53-dik responsumban és csakugy, mint a magyarországi orth. rabbibizottság, tilalmasnak találja a szombaton való gyakorlatozás: שבת לשאול על מורנען. Pedig ez a nagy tudós, szigorú orthodox álláspontja mellett, azokhoz tartozott, akik במקום שהי רק אפשר הקילו. Így

Értesítjük tisztelt vevőinket, hogy kizárólag **SKREK-féle füstölthus-gyártmányok** a főváros következő helyein kaphatók: :::::

Mandl Eliás
VII., Garay-ucca 48
Klein Vilmosné
VII., Teleky-tér 1
Büchler és Szántó
VI., Klauzál-u. 32
Grosz Béla
VIII., Teleky-tér 8
Fränkel Ignác
VII., Rombach-u. 12
Muncsik Izidor
VI., Vörösmarty-u. 25a
Eisenberg N.
Ujpest, István-ut 27
Klein Abrahám
VII., Péterfy-Sándor-u. 37
Ehrenfreund Eliás
VII., Wesselényi-u. 13
Weisz Dezső
VII., Ó-ucca 1
Schwarcz Gáborné
VIII., József ucca 81.
(Mátyás tér sarok.)

Gyár és főüzlet

VII., Dob-ucca 27. sz. Telefon: József 124-17.

tehát annál is inkább elítélendő a budapesti rabbiszeminárium véleményezése.

(Palesztinai zsidó tanítók az egyiptomi királynál.) Mint Kairóból jelentik, ott most az egyiptomi iskolaügyi tanulmányozása céljából a palesztinai zsidó tanítók egy nagyobb csoportja tartózkodik. Fuad, Egyiptom királya, palotájában ünnepélyes fogadtatásban részesítette a zsidó tanítókat, a kairói hitközség pedig tisztelőkre teastélyt adott.

(Tisztujtás Kisvárdán.) A kisvárdai orth. hitközség, mint nekünk onnan írják, f. évi április hó 1-jén tartotta meg tisztujtó közgyűlését. A választás eredménye a következő: Elnök Kain József (uj), alelnökök: Hartmann József és Klein Márkus (mindkettő uj), pénztáros Kellner Mór, ellenőr Lóránt Bence, gondnokok Frieder Hermann (nj), Feldmann Béla (uj) és Eichler Mór; gazdasági tanácsnok Kun Ferenc. Megválasztották ezen felül a 20 tagú képviselőtestületet, melyben tizenkettő az uj tag.

(Egy örült asszony vérvádja.) Minsken, Fehéroroszország fővárosában peszach első napján egy asszony, aki több sebből vérzett, végigrohant az utcákon és azt a hirt terjesztette, hogy a zsidók egy pincébe csalták s ott csapolták le a vért üvegekbe. A rendőrség elfogta az asszonyt s csakhamar kiderült, hogy gyógyíthatatlan örültel van dolga, aki már több évig tébolydában volt elhelyezve, de onnan megszökött. Kiderült az is, hogy az örült asszony saját maga okozta sebeit. Minsk lakossága fejelemzett nyugodt maradt. A rendőrség most abban az irányban is nyomoz, vajjon nem lelketlen izgatók éltek-e vissza az asszony örülttségével és bírták rá a vérvád koholására.

(Tisztujtás H.-Mádon.) A mádi orth. hitközség chol-hamoéd első napján tartotta meg tisztujtó közgyűlését. Elnök lett egyhangulag Fried Bernat, alelnök Zipser Henrik, pénztáros Sichermann Mór, gondnokok Flegmann Mór. Bizottsági tagok lettek Mondschein Izrael, Kohn Sámuel, Spitzer Salamon, Salzer Jenő, Flegmann Heimann, Wachtenheim Adoll, Groszmann Géza és Lefkovic Márkus.

(Nagy adományok a Jointnek.) Mint New-Yorkból jelentik, a Joint pénztárába legutóbb több nagy adomány folyt be. Így Marshall Louis 50.000 dollárt (35 magyar milliót), Winter Benjámint szintén 50 ezer és Baervald Pál 35 ezer dollárt juttatott a Jointnek.

(Tiszta helyzet Litvániában.) A litván sejm, mint Rigából jelentik, törvényjavaslatot fogadott el, mely az állampolgársági hovatartozóság dolgában teljesen tiszta helyzetet teremtett. Kimondja a törvény, hogy felekezeti különbségre való tekintet nélkül mindazok, akik 1914 augusztus 1-én már Litvániában laktak, valamint azok is, akik 1918-a óta állandóan Litvániában laktak, automatice megszerezték a litván állampolgárságot.

(Hervad már ligetünk diszei hullanak.) Németországban is, mint nálunk, hervad a fajvédő-liget és hullanak „diszei”, az ő

különböző vállalkozásai. Egyszerre két fajvédő vállalat is beadta a kulesot, t. i. a hellaui „Hakenkreuz-Verlag (Kampóskereszt-kiadóüzlet) és a „Friderikus” című antiszemita újság. Requiescant in pace! Arról, hogy nálunk a „Szózat” már véglegesen megszűnt, már a napilapok is megemlékeztek.

(Zsidó exisztenciák katasztrófája Lembergben.) A lengyel zsidókra nehezülő gazdasági nyomás, az igazságtalan adópolitika, leginkább azonban az, hogy ipar-egedélyüket nem újították meg, csak magában Lembergben több ezer zsidó kis-kereskedőt és kisiparost teljesen koldusbotra juttatott. Több mint 20 ezer zsidó lélek az éhínséggel küzd és hathatós segítségre alig van kilátás, hacsak a Joint nagyobb hitelt nem szavaz meg a segílyre szoruló gyors támogatására.

(Ujabb o vetetlenkedés a rituális metszés ellen.) Néhány héttel ezelőtt hirt adtunk róla, hogy a bajor országyűlés jogügyi bizottsága visszautasította fajvédő körökből érkezett azon indítványt, mely a rituális metszés megtiltására vonatkozott. Most a müncheni állatvédő-egyesület vette át a szót és memorandumot adott be az országyűléshez, melyben követeli, köteleztesse a zsidók legalább arra, hogy az állatokat levágás előtt elkábítsák. — Bizonyra jól tudja a jeles állatvédő-egyesület, hogy az állatok elkábítását is tiltja a vallástörvény. Indítványával tehát

végeredményében szintén a rituális vágás elhetetlenné tételét célozza. Ez az indítvány különben nem novum, már néhány évtizeddel ezelőtt is próbálkoztak vele, de ahogy akkor nem sikerült, úgy remélhetőleg most sem lesz eredménye.

(Sajtóhiba-igazítás.) Peszachi számunkban közölt „Gábrriel négyszeres figyelmeztetése” című cikkünkbe értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. A cikk második hasábjának felülől számított 26-ik sorában t. i. „szabadságukat” lett szedve „szolgaságukat” helyett. Ezennel helyreigazítjuk.

Zsidó szertartási cikkek
templomi aranyhimzések, héber, magyar és német nyelvű zsidó irodalmi könyvek nagy raktára.
Olcsó árak, előzékeny kiszolgálás!
Neumann Benő, könyvkereskedése Budapest, VI., Király-u. 8.

Hirdetése a
„Zsidó Ujság”-ban
eredményre vezet!

A budapesti autonom orthodox izraelita hitközség közleményei.

Hitközség irodahelyisége: VII., Dob-u. 35. (Közsegháza).

Hitközségünk rabbiságának felügyelete alatt állanak:

Hitközségi mézarszékek.

1. II., Margit-körut 7.
2. V., Súlyom-utca 24.
3. VI., Szerecsen-utca 13.
4. VII., Wesselényi-utca 15.
5. VII., Kertész-utca 35.
6. VII., Hernád-utca 16.
7. VIII., Magdolna-utca 29.
8. IX., Tompa-utca 17/a.

Hitközségi baromfivágohelyek,

1. II., Margit-körut 7.

Hitközségi intézmények.

Rituális fürdők. (Mikwa)

1. Ráczfürdő: I., Hadnagy-utca 8-10
2. Köruti fürdő: VII., Erzsébet-körut 49.
3. VIII., Magdolna-utca 29.

Templomok.

- 1., III., Zsigmond-utca 74.
2. VII., Kazinczy-utca 29-31.
3. VII., Király-utca 1.
4. IX., Tompa-utca 17/a.

Bölcsmondások, aforizmak

A testrészek birodalmában a fej a király.
(Sábosz 61.)

A szegénység keserűbb, mint ezer vessző-csapás.
(Buve bászre 116.)

A szegény, aki töled alamizsnát kapott, többet adott neked, mint te neki adtál.
(Vajkro Rabbah.)

Mi a multa való visszaemlékezés? Sokszor vasból kovácsolt iga az ember nyakán.
(Buve Mecie 107)

Ahol bölcsek vitatkoznak, ott éled és virul a tudomány.
(Buve bászre 22.)

Naptár.

שבת פרשת שמני כ"ז ניסן,
שבת kezdete (Bpest): 6 óra 15 p.
שבת kimenetele „ 7 „ — p.
ראש הודש אייר: szerda, csütörtök.

A szerkesztő betegsége folytán a szerkesztésért felelős: Groszberg Jenő.

Pályázat.

גמרא תוספות נוספתים
Egy kiválóképeességű, nős n. m. első félévben csakis család nélkül működhetik. Weinberger Hermann gondnok, Szarvas.

Neumoderne

Zwirn-Atlasz, Kameelhaar, Zsione, Seidenscheitel zum kämmen, Pell und Harperücken, wie auch Reparaturen zu billigsten Preisen bei Roza Löwinger, Budapest, VII. Dob-u. 24 I. 24

ב"ה

ענדעסערטומער טיילט מיט
דאס בחורים וועלכע לערנען וואללען אונד פאָהן
זינע גמ' ותוס' שאן אלליין צו לערנען, אונד
וויך בררך היראה פֿירען, קאָנען לויט היעווען
פֿערהאלטניססען איהר אויסקאָמען האבען.
אָהנע כתב ווירד קיינער אויפֿענאָמען.
יום י"ג ניסן תרפ"ו פה ערלוי.
ה"ק שמעון בהדין ראשבים
אבריק ערלוי יצ"ו

Hausen-féle lakástakarítási vállalat

Dob-u. 34, I. em. Telefon: J. 126-76.
Elvállal lakástakarítást, ablaktisztítást, padlóbeeresztést, feregirtást.
Továbbá üzletek, irodák, klubok, szállodák, kórházak állandó rendbentartását legolcsóbb árban — Szombaton szársa — Alapított 1900-ban. —

Rottenberg A. dobozgyára.
Budapest, VII., Akacfa-u. 45.
Telefon: József 106-36.

Orth. כשר cégek Budapesten:

Borkereskedők.
A régi Blau vezet!

Orth. כשר
borokban, minőségben és árban.

Kitünő zamatu 10 fokos Fehér Asztali bor 12.000 korona.
Prima édeskés Egri vörös bor 14.000 korona

Azonkívül Hegyaljai borok, Szilvorum, Borecet, Borst. Hitközségi alkalmazottaknak 10% árendemény.

Blau Miksa borkereskedő
Budapest, VII. Dob ucca 32. sz

Orth. bor כשר

Kizárólag legfinonabb fajborok, ugyszintén hegyaljai szomorodni borok
dus választékban, továbbá prima szilvorum, törköly és seprúpálinka

a legolcsóbb árban. — Kivánatra házhoz is szállítok.

Fisch Jakob
VI. Vasváry Pál u. 5.

(Saszecheva Talmud egylet házban.)
Alapított: 1901 évben.

A sárvári három osztályú elsőrangú tanerőkkel rendelkező „Talmud Thora Iskolában”-ban

a nyári szemeszter ijar hó 1-én veszi kezdetét. Az iskola tanulói a legalaposabb oktatásban, szigoruan vallásos és erkölcsös nevelésben részesülnek. A beiratkozó tanulóknak mód van nyujtva arra, hogy a „Talmud Thora Iskola” mellett polgáriiskolai tanulmányokat is folytathatnak miniszterileg engedélyezett tanfolyamon. Jelentkezhetnek oly szülők gyermekei, akik gyermekük ellátási költségeit fedezni képesek. Lakást és kosztot jutányos árban kaphatnak a tanulók. Előjegyzéseket elfogad és bővebb ielvilágosítást nyujt: Richter Jakob, a „Talmud-Thóra Egyesület” titkára.

Gesucht von der Weltfirma Alphonse Schick, Colmar Ht. Rhin

(Frankreich) ein junger streng orthodoxer Kellermeister mit zwei jungen streng orthodoxen Gehilfen. Gutes Gehalt mit Lebensstellung zuge sichert Eintritt möglichst sofort. Bewerbungen sind zu richten an

Oberrabbiner Dr. E. Weil Colmar, Ht. Rhin. Frankreich.

UJ BORPINCE !!

Orth. כשר, kitünő hegyaljai és asztali, fehér és vörös borok legolcsóbb árban kaphatók.
Geczowits Vilmos Klauzál-tér 16.
Telefon: József 114-69.

Figyelem!

Uj orth. כשר sütőde, orth. משנה állandóan felügyel az összes sütőtermékekre, ugyszintén a sólet elhelyezésénél. Kitünő házi kenyereim felbarna, 6000 K. — Sütemény drb.-ja 600 K. — Finom izletes barchesz, kg. 12.000 K. — Hajós Bertalan, Dob-u. 33.

Vendéglők:

FRÄNKEL-féle orth. כשר buffet és étterem
reggeli, oszonna, ebéd, vacsora, a legizletesebb házikoszt és süteménykülönlegességek.
Előfizetőknek étlap szerint a legméréskeltebb árban.
Budapest, VII., Rombach ucca 12.
Telefon: József 123-07.

orth. כשר

garantált jöminőségű tejtermékek legolcsóbb forrása. — Ugyanott meleg reggeli, uzsonna, vacsora és az összes hozzávaló legizletesebb sütemények.
Altmann Sámuel,
Dob-ucca 28.

Orth. כשר Orth. כשר
VELENCE-LIDO
Kirschbaum-Penzió
:: Villa-Margherita ::
szép fekvés. — Modern berendezés. —
vizszolgáltatással és központi fűtéssel
ellátva. — Közvetlen góndola-bejárat a
házhoz. — Magyar és bécsi konyha.
Felvilágosítással szolgál: tisztelendő
WACHSBERGER D. rabbi az orth. hitközség
FIUME.

Butorolcsóság
Egyszerű és műbutorokban hálók,
ebédlők, szalóngarnitúrák, matracok,
sezlónok, konyhaberendezés.
RÉSZLETRE IS!
Klein D. Kisdiófa-u. 16.

בהורים
Kik a helybeli Jesivamenzán kívül ét-
kezni akarnak, úgyszintén talmudtörőben
tanulók, nálam izletes, kitűnő kosztót, eset-
leg teljes ellátást jutányos árban kaphatnak
Groszmann Lipót Nógrádberczel.

מזל טוב! מזל טוב!
Nagyszerencse
érheti Önt közvetlen az ünnep után és
5 millió koronát
nyerhet, ha nálam vesz részt a magyar
királyi osztálysorsjátékon.
Tehát vegyen vagy rendeljen azonnal
WEISZ BÉLA
bankháznál
Budapest, VII. ker., Dob-ucca 9. sz.
Szombat zárva,
A sorsjegyek hivatalos árai:
Egész 200.000 Fél 100.000 Negyed 50.000

Értesitem a n. é. fürdőközönséget, hogy
כשר ארטה **vendéglő-
met Hévízfürdőn**
Keszthely mellett, א"ת, f. évi május
elején megnyitom.
Stern Adolf vendéglős.

WEISZ MÓR
„MICHJO” orthodox כשר „MICHJO”
keksz-, kétszersült- és teasütemény-gyára
Budapest, VII., Dob ucca 22 szám.
Telefon : J. 123-65.
תחת השחת בית דין צדק רמל יראים כודאפעס.
Vidéki rendelések minden mennyiségben azonnal eszközöltetnek.

Sirkövek
מצבות
Adler J. sirkóraktárban
Budapest, VII., Károly-körút 7
Szombat és ünnepnap zárva.

Rézágy 1,200.000 K
Összecsukó ágy 280.000 „
Sodronyágybetét 220.000 „
Gyermekágyak, vasbutorok, mosdók, afrik-
matracok olcsón

Somogyi és társa
Budapest, VII, Holló-ucca 1. sz.
Javításokat vállalunk.
Szombat és ünnepnap zárva.

Tisztelettel értesítjük vendőinket, hogy
megkezdjük a pesti orth. rabbinátus
hechserével ellátott
כשר
KOKUSZ - SZAPPAN
gyártását. Kérjük szíves
megrendeléseiket mielőbb
hozzánk juttatni. Tisztelettel
Hungária vegyészeti gyár, Budapest
IX. ker., Páva-ucca. 7.

FIGYELEM!
Legjobb bevásárló forrás **héber
könyvekben**
המשיב מחזורים סדורים ספרי
אנדרה ספרי מוסר
és nagy választék minden féle מליתים-
ban וידוקלי-בן és vállalom מליתים-
ok tisztítását.
Nagy raktáram van, pozsonyi és komot-
sapkákban, melyek bársonyból és se-
lyemből készülnek. Mindezek legjutá-
nyosabb áron kaphatók.
GRÜNFELD SALAMON
ROMBACH UCCA 14,
Vidéki rendelések postán küldetnek.

Ezüst evőeszközök, disztár-
gyak, gyertyatartók,
Menorék כלי קודש
dus választékban gyári árban kaphatók.
SCHLEIFER EZÜSTÁRU GYÁR
VII., KAZINCZY UCCA 14.
TELEFON : JÓZSEF 135.28.

Vallásos intelligens bocherek a Peszach
utáni Zmán-ra jelentkezzenek levélileg
alulírottá. Jó ellátás mérsékelt áron eset-
leg ingyen (nem vándorkoszt.) Helyisé-
günk Budapest közvetlen közelében. Fi-
scher Jakab rabbi Kunszenmiklós.

Apróhirdetés.

Hirdetési díjszabás: Minden szó egyszeri
beiktatása 1600, vastagon szedett betűkből
3200 korona. Állástkeresőknek 1000. Apró-
hirdetések felvétele: VII., Sip-ucca 10. Jeli-
gés levelek kettős borítékban ugyanoda
intézendők. Apróhirdetések csak a díj elő-
zetes lefizetése mellett közölhetők.

Házasság.

ÜGYNÖK szorgalmas, keres vallásos zsidó
nőt, üzlettel, lakással, foglalkozással,
40-55 év körül. Cim vidékinek. Szerecsen
u. 11. I. 18. Friedmann urnál.

„ZSIDÓHERCEGNŐ” kegyeskedjék zárt
borítékban teljes címét „Zsidóherceg” je-
llege alatt a Zsidó Újság kiadóhivatalába
beküldeni

HÁZASSÁGOT közvetít, a legelőkelőbb
orth. zsidó családoknál bevezetve, előnyös
feltételek mellett. Benedikt Jenő, Székesfe-
hérvár.

Állást keres.

KÖNYVELÉSHEZ értő, borszakmában jár-
tas fiatalember vállalna mindenféle szakmá-
ban irodai, vagy hasonló munkát. Ajánlatok
„Szombatot tartó” jellegére a kiadóba
kéretnek.

MELAMED 26 éves, nős, állást keres leg-
magasabb osztályú gyermekek sikeres ok-
tatására. Ajánlatokat „Melamed” jellege alatt
a kiadóhivatal továbbít.

HOSSZU gyakorlatlalt intelligens, fiatal
urinő, ki gyors-, gépirás és könyvelésben
járta, bármily irodai alkalmazást vállal.
Leveleket „Gyakorlott” jellegére a kiadóba
kér.

ELSŐRENDŰ fehérnemű varrónő munkát
vállal. — Tanít fehérnemű szabást, varrást
hozott anyagból. — Jósika-u. 10. IV. 38.

Különítele.

ORTH. CSALÁDNÁL fiatal fiu vagy leány
lakást kaphat olcsó áron. Esetleg kosztót
is. Moskovitz Jakabné VII. Jósika-u. 10.
IV. 38.

ÖZVEGY uriaszony elvállal 3-4 fiatal-
embert kvártélyra, esetleg kosztra is.
Schwarczné, Hájós-ucca 26.

ORTH. vidéki uri családhoz kerestetik
egy megbízható perfekt zsidó szakácsné
Ajánlatok, fizetési igényei megjelölésével
„Megbízható” jellegre a kiadóhivatal
címeire küldendők.

ZSIDÓ ÚJSÁG

A MAGYAR ORTHODOX ZSIDÓSÁG HETILAPJA • MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BUDAPEST, VII., SIP UCCA 10. TELEFON: József 125-90.	Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: GROSZBERG LIPÓT	ELŐFIZETESI DIJ: 1 EVRE K 240.000 " " 1/2 " K 120.000 " " 1/4 " K 60.000 Postachequekonto szám: 50.791.
---	--	--

Titkos társaságok és álkeresztények.

Hetek óta izgatja hazánk közvélemé-
nyét a frankhamisítás ügyének egyik hajtása
gyanánt a titkos társaságok ügye. Ha vala-
hol alkalmazható az a zsidó közmondás:
„a titkon nincs áldás”, ugy a titkos társa-
ságok esetében egész biztosan. Amivégzetesen
tragikus, az ország tekintélyét és üdvét szét-
roncsoló az utolsó öt-hat éven csak törté-
nt nálunk, annak okát az élet igáját oly
nehezen viselő, a különféle bajokkal gyöttrődő
polgár a titkos társaságokban, az ő döntő ha-
talmukban és irányító befolyásukban találja.
Állítólag hazafias célokra alakultak. Milyen
módon óhajtották céljukat elérni? A lehető
legkényelmesebb uton: a zsidógyűlölet szit-
tásával.

A titkos társaságok ügyével kapcsolatban
megszólaltatták Szabó Dezsőt, aki állítólag
a legelső titkos társaságot alapította a kurzus
legelején és azóta teljesen eltávolodott tőle
és most szokott erőteljes szavaival nem
győzi eléggé gyaláznai és gunyolni a sváb
és a tót fajvédőket. De hogy milyen men-
talitás hozta létre a titkos társaságok létesíté-
sét, eléggé jellemző azt a régen sokszor
hangoztatott kijelentése, hogy Magyarorszá-
nak a románál, a csehnél sokkal nagyobb
ellensége a zsidó.

A dolognak ilyen beállítása szerfölött nép-
szerű és tetszetős. De ezt nem a magyaror-
szági sváb és tót fajvédők és a titkos társa-
ságok találták ki. Sem a cél, sem a mód-
szer nem új, sőt régi és kipróbált. Már a keresz-
tes hadjáratok megindításánál, 1096-ban, han-
gozta a csőcselék vezetése: „minek men-
jünk messze Keletre a szent sirt elfoglalni,
holott itt vannak az országban a hitetlenek”.
Erre rávetette magát a csőcselék a rajna-
menti hitközségekre és a mai magyar faj-
védők számára ideális állapotokat terem-
tettek: gyilkoltak, raboltak, pogromoztak és
egyes kerületekben megoldották a zsidókér-
dést: kiirtották a hitközségeket. De a dolog
természetében rejlik, hogy igaza van a Tal-
mud kijelentésének: בין שנתה רשות למשהית ha
a rombolás szellemének útja megnyílik, nem

ismer különbséget. És ilyenkor meg is szo-
kott valósulni Goethe bűvészinásának esete,
aki nem tudott megszabadulni az ördögi szelle-
mektől, amelyeket felidézett. A keresztetek
is egykoron olyan jól megtanulták a foszto-
gatást a zsidókon, hogy tovább folytatják a
keresztényeken és Kálmán magyar király
kénytelen volt őket szétverni. Épp így volt
Galiciában és Romániában pár év előtt. Iz-
gatták a parasztot, hogy minden bajnak oka
a zsidó bérlő. A parasztság elhitte és meg-
kezdődött a pogrom, de nemsokára rá a
főuri és bojári kastélyok is égtek; a zsidók
után következtek a keresztények is.

Magyarországon a titkos társaságok ügye
is elérkezett e ponthoz. Amíg a zsidók ellen
elkövettek minden lehetőt, szabadon garáz-
dálkodtak. De a frankhamisítás ügyével át-
törték a zsidó kordont és veszélyeztetik a
kereszténységnek és az egész országnak be-
csületét és érdekét. A kormány tehát meg-
akarja fékezni őket. A kormányakció sikerét
minden józan ember hön óhajta. Orthodox
zsidó vallási szempontból is fontos volna
az ország nyugalmanak helyreállítása. A
titkos társaságok miatt még a vallási egyesü-
letek alapszabály-megerősítése is nehezen
megy. Az érdekelt társaságok azonban egy-
könnyen nem fogják átengedni a hatalmat.
A fővezér már jelentkezett. A titkos társasá-
gok elleni akciót a „rohadt keresztények”
számlájára írja. „Magyarországnak ugyanis
fontos a zsidókérdés megoldása, de még
fontosabb az álkeresztények letörése”. Eddig
ugy volt, hogy előbb a zsidókat intézte el
a demagógia plebbe, azután következtek a
keresztények; előbb volt a zsidók elleni
pogrom, azután a nem-zsidók kifosztása. A
vezérkari kapitány most taktikát változtatott.
Előbb az álkeresztényeket akarja elintézni,
azután a zsidókat. Nincs kifogásunk e sor-
rend ellen, mert meg lehetünk elégedve, ha
addig maradunk békeességben, míg Gömbösnek
módjában lesz letörni az „ő” álkeresztényeit.
Mert valójában ő és barátai, a titkos társa-
ságok patrónusai az igazi álkeresztények.